

Datum
2020-11-19Diarienummer
KS-2020/2249.182Handläggare
Ralph Strandqvist
08 - 535 302 59
Ralph.Strandqvist@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Översyn av kommunens budgetprocess

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Budgetprocess för Huddinge kommun fastställs enligt förslag i kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 19 november 2020, att gälla från och med 1 januari 2021.
2. Extra sammanträde för kommunfullmäktige fastställs till den 11 november 2021.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del

1. Kommunstyrelsens sammanträde i oktober 2021 flyttas från onsdag 20 oktober till onsdag 27 oktober.
2. Kommunstyrelsens arbetsutskotts sammanträde i oktober 2021 flyttas från onsdag 13 oktober till onsdag 20 oktober.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har i uppdrag att genomföra en översyn av kommunens budgetprocess och tidpunkt för fullmäktiges fastställande av budget.

Kommunstyrelsens förvaltning föreslår en process med budgetbeslut under hösten, vilket möjliggör att budgeten bygger på senast aktuella data från nationella prognoser för planeringsperioden, effekterna av regeringens budgetproposition och en senare avstämning av befolkningsutvecklingen. Budgeten blir mer träffsäker, vilket ger en bättre styrning på kort och lång sikt.

Med beslut om ett inriktningsärende i juni med tydliga direktiv och instruktioner till nämnder och bolag säkerställs att planeringen startar i god tid inför verksamhetsåret.

De krav som anges för nämnderna gäller i tillämpliga delar på samma sätt för bolagen. Förslaget till budgetprocess bedöms ge bättre förutsättningar för samordning med bolagens budgetprocesser och för att vidareutveckla att budgeten inbegriper kommunkoncernen.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 HuddingeBesök
Kommunalvägen 28

Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Med förslag om att kommunens budgetprocess flyttats från våren till hösten föreslås justering av sammanträdesdatum för kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott. För att ge tid för framtagande av budgetförslag föreslås att kommunstyrelsens sammanträde i oktober flyttas, från onsdag 20 oktober till onsdag 27 oktober. Fullmäktige behandlar budget den 8 november. Samtidigt föreslås att ett extra sammanträde för kommunfullmäktige fastställs till den 11 november 2021.

Beskrivning av ärendet

Uppdraget

Till följd av den pågående coronapandemin bedömdes möjligheterna att göra prognoser över kommunens ekonomiska förutsättningar under våren som mycket osäkra. Med anledning av detta beslutade kommunfullmäktige att skjuta fram beslut om Mål och budget för 2021 till november.

Planeringsförutsättningarna bedöms fortsatt vara mycket osäkra för de kommande åren. För att uppnå en bättre långsiktig styrning är det viktigt med analyser som grundar sig på senaste data avseende till exempel prognoser över konjunktur, skatteunderlagets utveckling och bidrag från staten. Kommunstyrelsen har därför i Mål och budget 2021 getts i uppdrag att genomföra en översyn av kommunens budgetprocess och tidpunkt för fullmäktiges fastställande av budget.

Kommunallagen

I kommunallagen, kapitel 11 Ekonomisk förvaltning, anges att kommuner och regioner varje år ska upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår). Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. I budgeten ska skattesatsen och anslagen anges. Av budgeten ska det framgå hur verksamheten ska finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut. De finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning ska anges. Budgeten ska även innehålla en plan för verksamheten under budgetåret. I planen ska det anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år.

Om budgetprocessen anges att förslag till budget ska upprättas av styrelsen före oktober månads utgång och att styrelsen bestämmer när övriga nämnder senast ska lämna in sina budgetförslag till styrelsen. Budgeten ska fastställas av fullmäktige före november månads utgång.

Inga formella krav finns över hur processen ska organiseras utan det är upp till varje kommun att själv bestämma formerna för detta.

Nuvarande budgetprocess

I nuvarande budgetprocess sker arbetet med att ta fram förslag till Mål och budget under första halvåret, med beslut i fullmäktige i början av juni.

Planeringsförutsättningar, med preliminära budgetramar för nämnderna, tas fram och presenteras för kommunstyrelsens arbetsutskott i februari. Nämnderna lämnar

Datum
2020-11-19Diarienummer
KS-2020/2249.182

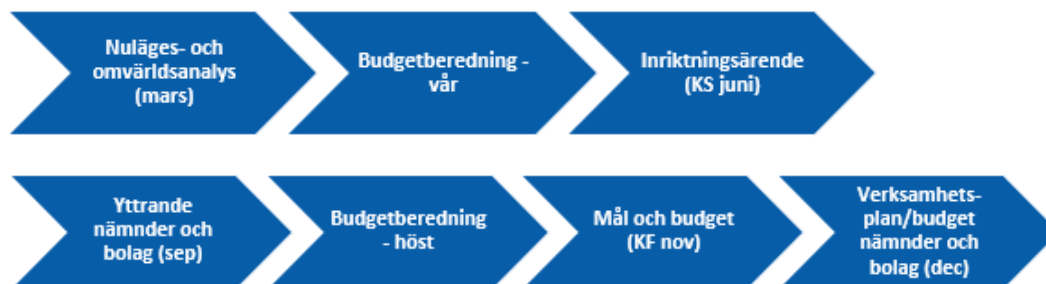
sina underlag inför Mål och budget med beskrivning av utmaningar och möjligheter i april. Budgetdialoger med förtroendevalda och ledande tjänstepersoner genomförs i april. Förslag till Mål och budget presenteras för kommunstyrelsens arbetsutskott vid ett extra möte i mitten av maj och budgetfullmäktige genomförs i början på juni. I arbetsordning för kommunfullmäktige HKF 9000 § 7, regleras att fullmäktiges sammanträde för fastställande av budget ska hållas under juni månad.

Med beslut om Mål och budget påbörjas nämndernas och förvaltningarnas verksamhetsplanering. Nämnderna fastställer sina verksamhetsplaner i november.

Kommunstyrelsens förvaltning bereder ett ärende med avstämning av nämndernas verksamhetsplaner för godkännande av fullmäktige. I avstämningsärendet beslutas också om eventuella justeringar av budgeten till följd av uppdaterade förutsättningar som till exempel beslut i budgetproposition, ändrade prognoser för befolkningsutveckling och skatteunderlaget.

De senaste åren har det i avstämningsärendet krävts relativt stora justeringar i den av fullmäktige fastställda budgeten, främst till följd av större avvikelser i befolkningsutvecklingen jämfört med prognos. Det har lett till ändrade förutsättningar för nämnderna alternativt att en lägre resultatnivå har budgeterats för att på så sätt inte ändra förutsättningarna för nämnderna sent i processen.

Förslag budgetprocess med budgetbeslut i november

Budgetprocessen inleds med en **nuläges- och omvärldsanalys** som presenteras i mars vid ett gemensamt uppstartstillfälle för förtroendevalda och kommunkoncernens ledningsgrupp. Syftet är att skapa en gemensam plattform för arbetet med planering för den kommande planeringsperioden.

Under våren **bereds** ett förslag till inriktning för budgetarbetet utifrån nuläges- och omvärldsanalysen, uppdaterade externa förutsättningar (befolkningsprognos, vårproposition, skatteunderlagsprognos, med mera) och beslutad inriktning i Mål och budget. Kommunens finansiella mål ska säkras i framtagande av förslag, bland annat resultatnivån och nivån på den externa låneskulden i kommunkoncernen. Underlag för prioriteringar och effektiviseringar ingår i beredningen för att säkra de finansiella målen och för att skattemedel används så effektivt som möjligt för att möta framtida utmaningar. Kommunkoncernens ledningsgrupp ansvarar för att ta fram förslag till inriktning.

Datum
2020-11-19Diarienummer
KS-2020/2249.182

Kommunstyrelsen beslutar i juni om ett **inriktningsärende** för fortsatt budgetarbete. Inriktningsärendet innehåller preliminär ekonomiplan med preliminära budgetramar för nämnder, preliminär investeringsplan för kommunkoncernen, förslag till riktade effektiviseringar och förstärkningar. Kommunstyrelsen ger instruktioner till nämnder och bolag för yttranden till inriktningsärendet.

Nämnder och bolag lämnar sina **yttranden** till inriktningsärendet med beskrivning av de ekonomiska konsekvenserna och vilka åtgärder, effektiviseringar och förbättringar som kan bli aktuella utifrån det ekonomiska läget. Förslag till ändrade taxor och avgifter lämnas som underlag för ett samlat taxeärende till fullmäktige.

Under hösten **bereds** politiska förslag till budget utifrån inriktningsärende, nämnders och bolags yttranden och förslag till ändrade taxor, uppdaterade externa förutsättningar (befolkningsutveckling, budgetproposition, skatteunderlagsprognos, med mera), analyser i delårsrapport per augusti. Kommunens finansiella mål ska säkras i framtagande av förslag. Kommunstyrelsen fastställer förslag till Mål och budget i oktober.

Fullmäktige fastställer **Mål och budget** i november.

Nämnder och bolag fastställer sina **verksamhetsplaner/budgetar** i december.

Kommunstyrelsens förvaltning bereder ett ärende för avstämning av nämndernas verksamhetsplaner till kommunstyrelsen.

De krav som anges för nämnderna gäller i tillämpliga delar på samma sätt för bolagen.

Samtliga politiska partier deltar vid gemensamt uppstartstillfälle på våren. Information om aktuella planeringsförutsättning, till exempel senaste prognoser över befolkningsutveckling och skatteprognoser, lämnas löpande till koalition och opposition. Tillfällena för budgetdialoger för koalition och för opposition bereds under höstens process.

Förvaltningens synpunkter

Fördelen med nuvarande budgetprocess är främst att nämnder, förvaltningar och bolag tidigt får fullmäktiges beslut om mål för verksamheterna och de ekonomiska ramarna. Med ett tidigt beslut finns god tid för verksamhetsplanering och internbudgetering. Behov av förändringar och anpassningar i verksamheten, planering av uppdrag, med mera kan planeras för att kunna genomföras och få effekt redan från början av det kommande budgetåret.

Nackdelen med nuvarande process är att i föränderliga tider blir de underlag som budgeten bygger på inaktuella och behöver uppdateras. Vilket också skett vid flera tillfällen under de senaste åren. Med ett uppstartstillfälle redan i februari är tiden för att göra mer kvalitativa analyser och utvärderingar av resultaten från föregående år kort. De preliminära ramar som nämnderna ska förhålla sig till i sina budgetunderlag är beräknade redan i januari på föregående års

Datum
2020-11-19

Diarienummer
KS-2020/2249.182

befolkningsprognos. Nya data i Kolada¹ för att analysera verksamhetsresultat och jämföra dessa med andra kommuner redovisas först under sommaren och kan inte användas i budgetarbetet. Den sista skatteprognosen som innehåller full uppdatering kommer först under hösten och budgeten baseras på prognos i april som innehåller en deluppdatering.

Fördelar med en process med budgetbeslut under hösten möjliggör att budgeten kan bygga på senast aktuella data från nationella prognoser för planeringsperioden, effekterna av regeringens budgetproposition, en senare avstämning av befolkningsutvecklingen, analyser i delårsrapporteringen per augusti. Budgeten blir mer träffsäker, vilket ger en bättre styrning på kort och lång sikt.

Med en ny budgetprocess behöver nämnder, förvaltningar och bolag även fortsatt få tidiga styrsignaler inför kommande planeringsperiod. Med beslut om ett inriktningsärende i juni med tydliga direktiv och instruktioner till nämnder och bolag säkerställs att planeringen startar i god tid inför verksamhetsåret. Nämnder och bolag föreslås lämna yttranden till inriktningsärendet i september. Detta ersätter momentet med att ta fram nämndernas budgetunderlag i april.

I förslaget förtydligas processens olika moment och att budgetprocessen i tillämpliga delar även gäller för bolagen. Förslaget till budgetprocess bedöms ge bättre förutsättningar för samordning med bolagens budgetprocesser och för att vidareutveckla att budgeten inbegriper kommunkoncernen.

Förslaget bedöms också innebära en mer samlad process för nämnder och förvaltningar där yttranden och verksamhetsplanering kan genomföras parallellt. Ärendet om verksamhetsplan behöver kunna hanteras i särskild ordning i ärendeprocessen för att fullmäktiges beslut om Mål och budget ska inarbetas i verksamhetsplanen för beslut av nämnd i december.

För att fullmäktige ska kunna styra på helheten och fördela resurser på ett rätt avvägt sätt behöver Mål och budget innehålla drift, investeringar samt taxor och avgifter. Med ett budgetbeslut i november möjliggörs att ett samlat taxeärende kan fastställas i samband med Mål och budget.

Med ett beslut på hösten möjliggörs också en mer sammanhållen budget som inkluderar aktuell lokalplanering och plan för samhällsbyggnad.

Ett syfte med föreslagen budgetprocess är att tydliggöra den systematiska dialogen för att säkerställa nämndernas, bolagens och förvaltningarnas deltagande i budgetprocessen.

De år då val av fullmäktige har hållits i hela landet ska budgeten fastställas av nyvalda fullmäktige. Med budgetbeslut i november blir det nyvalda fullmäktige som fastställer budgeten istället för att budgeten dessa år ska fastställas vid två tillfällen, i juni och i november. Om budgeten av särskilda skäl, till exempel på grund av val, inte kan fastställas i november kan den fastställas i december.

---

¹ Databas med statistik om verksamheter i kommuner och regioner.

Datum
2020-11-19Diarienummer
KS-2020/2249.182

Nackdelen med budgetbeslut på hösten är en mer komprimerad tidplan för budgetarbetet. Det är därför av stor vikt att processen är effektiv och där det är möjligt samordnas med uppföljning till delårsrapportering per augusti.

Sammantaget bedömer kommunstyrelsens förvaltning att en process som möjliggör att analyser och prioriteringar baseras på senast aktuella data ger bättre förutsättningar för ett väl underbyggt och avvägt budgetbeslut. Det ger förutsättningar för bättre styrning på såväl kort som lång sikt. Kommunstyrelsens förvaltning föreslår att ny budgetprocess, med budgetbeslut i fullmäktige i november, fastställs att gälla från och med 1 januari 2021.

Kommunstyrelsens förvaltning tar fram instruktioner och detaljerad tidplan för budgetarbetet 2021 utifrån ny budgetprocess för information till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Sammanträdestider för kommunstyrelsen och dess utskott, samt för fullmäktige är fastställda för år 2021. Med förslag om att kommunens budgetprocess flyttats från våren till hösten föreslås också justering av sammanträdesdatum för kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott. För att ge tid för framtagande av budgetförslag föreslås att kommunstyrelsens sammanträde i oktober flyttas, från onsdag 20 oktober till onsdag 27 oktober. Fullmäktige behandlar budget den 8 november. Samtidigt föreslås att ett extra sammanträde för kommunfullmäktige fastställs till den 11 november 2021. Det extra sammanträdet är ett reservdatum för att kommunfullmäktige ska kunna behandla ärenden som eventuellt inte hinner behandlas på ordinarie sammanträde den 8 november.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget till beslut innebär inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser för kommunen.

Camilla Broo
KommundirektörPetra Asplund Eriksson
Ekonomidirektör

Bilagor

Beslutet ska skickas till

HKF 9000

Samtliga nämnder

Huddinge Samhällsfastigheter AB

Huge Bostäder AB